

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem Varia Ervditione Noviter evoluta

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

1. Python symbolum pigritiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

tuit illa quidem sed illuvie squalida, uda paludibus, limo obscena. Solum humidum ferventissimis *Solis* intepescens radijs, & quasi fermentatum, varia produxit animalia, partim antiquæ atque usitatæ speciei, partim planè nova & incognita; atque inter alia *Pythonem*, immensæ magnitudinis draconem, veneno noxium, & novis terræ incolis specie horrenda formidabilem. Hunc serpentem, è luto vel cæno genitum, cum is fugaret omnes, Apollo haud procul Parnassi montis radice, plurimis sagittis confixum interemit; qui mortuus contabuit, & in fœdam putredinem diffuxit, unde nomen traxit, nam *πύθω* putrescere significat. In grati animi monumentum: rei que gestæ memoriam Ludi sunt ab incolis Apollini instituti, qui *Pythij* à *Pythone* cognominati; in ijs victores esculeâ sunt coronâ donati.

Ethica.

Draconem hunc immanem nihil aliud esse putem, quàm *Ignaviam*, quæ inerti computrescit otio, ingentemque passim stragem, maximè in litteraria juventute edit: nec facilè vincenda, nisi Apollo Musarum Deus suam evacuet pharetram, & densis in bestiam jaculis pugnet. Magistrorum intelligo solertiam ac industriam, qui hortando, increpando, castigando non desistant, donec *Socordiam* ex animis adolescentum expellant atque interimant. Maffæus noster in hist. Indica, lib. 16. hoc monstrum repræsenterat per animal, quod Lusitani à re ipsa *Pigritiam* appellant. Est illud vulpeculæ magnitudine, rostro fœdo ad aspectum, unguibus ad digitorum similitudinem prominentibus: cervicem velat coma ex occipitio defluens, lento ventris adipe verrit humum, neque in pedes exurgit unquam; tam lentè denique movetur, ut quindecim ipsis diebus ad lapidis jactum continuo tractu vix prodeat; victitat arborum folijs, & in earum cacuminibus degit plerùmque: quarum in ascensu biduum circiter, tantundem in descensu ponit. Neque verò ad hortationibus aut minis, sed ne plagis quidem, fustibusve, vel tantillum de insita ignavia ac tarditate illud dimoveas. En typum pigritia genuinum.

I. (a) Quid enim fœditas rostri denotat, quàm os protervum & impudens, benèque monentibus obmurmurans? quid unguis excrecentes, & infusa cervici coma, quàm illuvies corporis, & impexi, illotique capitis horror? quid ventris adeps humum verrens, quàm voracitas hominum, otio & abdomini natorum? quid tarditas motus, & in-

K

curui

(a) *Python* Symbolum pigritia.

curui pondus corporis, quàm desidia ad nullum laborem erigenda? quid foliorum depastio, quàm vita sine fructu exacta? quid denique verbera incassum adhibita, quàm obstinata ignavorum vecordia, nullis vel præmiorum vel pœnarum stimulis excitanda? Sapientissimus regum pluribus locis hominem pigrum acriter exagitat, dum Proverb. 9. comparat mancipio pannis obsito, lacero, squalido, manibus compressis dormitanti, quem *Egestas* tanquam miles armatus obsidet. Et Proverb. 26. proponit eum accumbentem mensæ, manum sub axilla prementem, nec ad os applicantem, quòd gravem laborem in eo motu positum esse putet. Item ad labores omnes resitantem & pavitantem, ac dicentem. *Leo est in via, & leana in itineribus.* Præterea comparat agro tribulis & urticis obsito; nec non ostio in cardine suo stridenti, seque vertenti, quod piger facit affixus lecto; in quo licet volvatur & revolvatur, nihil tamen agit & promovet, stridorèmq; ac murmur edit, si ad opus faciendum excitetur. Hac de causa hieroglyphici pingunt acediam, quasi anum deformem, malè vestitam, sedentem, capite innixam in manum sinistram, quæ cubito incumbit, genibus, ac dextra tenet funem, sinistra torpedinem seu echeneidem, cum lemmate: *torpet iners.* *Anum*, quia senes sunt segnes; *malè vestitam*, quia *pigritia est nutritrix egestatis*, ut ait seneca lib. de benef. *Sedentem*, quia facit desides: *capite devexo & declivi*, quia *per torporem vires & ingenium desluunt*, inquit Isidor. lib. 2. soliloq. Tenet *funem*, quia *ligat homines*, facitque inhabiles ad operandum. Gestat *torpedinem* pisciculum, quia hic remoratur naves, siltitque in medio cursu, unde & *Remora* dicitur.

Sed ad Pythonem, cui nomen, ut diximus, à putredine; hunc Deus arcitenens

Mille gravem telis exhausta pœnè pharetra
Perdidit, effuso per vulnera nigra veneno.

Tantæ molis erat hoc monstrum interficere; quo non minùs horrida est *Pigritia*, quæ juxta Mantuanum

Sola sedens, oculòsque solo defixa, malignum
Crispa supercilium, pallens, impexa capillos,
Phthiriasin patiens, scalpit caput unguibus uncis:
Os immunda, manus illota, cadente saliva
Barba madet, pluit imbriferis de naribus humor,
Debilis, & longo pendens in pectora dorso,
Fauce tumet, levat angusto sub pectore ventrem

Utris

Utrius ad exemplum, morbiq̄ue intercutis instar:
 Nil nisi terrenis haustum de facibus unquam
 Cogitat, annales veterum, dubiamque futuri
 Temporis ignorat sortem: non ulla latentes
 Cernere naturas, rerum causasque tueri
 Cura subit; subjecta oculis vix aspicit, ægrè
 Palpebras levat hærentes: humore tenaci
 Lumen habet: surdæ aures, vox languida, sermo
 Barbarus, obscuro verba interclusa palato &c.

II. (b) Ubi verò stabulatur portentum istud? ubi nascitur & alitur? In putredine, in palustri uligine cum Pythone. Transferas huc illud Jobi de *Behemotie* seu diabolo loquentis: *Sub umbra dormit in secreto calami, & in locis humentibus.* cap. 40. Per calamum intelligit arundinetum, quò latet abdita hæc bellua, quam *Pigritiam* interpretari licet; pigris enim, ignavis, & inertibus meritò pro symbolo applicatur arundo, quæ quolibet vento huc illuc agitur; & quamvis supernè sit cristata, medullâ tamen intus ac fructu caret. Sic desides & socordes aliquando forma corporis, aut generis nobilitate, aut fortunæ adventitijs bonis, veluti cristis superbiunt; quia tamen arundinum instar inconstantes ad nullam veram laudem aspirant, sunt omnium honestarum artium vacui, & in paludibus velut excrementum citò nascuntur, citò defluunt & pereunt. Et benè addit Jobus: *Sub umbra dormit;* hoc enim pigrorum est negotium, *dormire;* in secreto, nempe inter plumas seu calamos.

III. (c) Quid igitur facias, ut hunc Pythonem, Ignaviam aïo, conficias? Opus est jaculis Apollinis, hoc est, varijs industrij Præceptoris hortatibus, reprehensionibus, minis, etiam verberibus (nam mitioribus remedijs in obdurata, & desidia veterno oppressa capita plerùmque minùs proficitur) donec *stultitia, quæ colligata est in corde pueri, virgâ disciplina fugetur*, quod monet Sapiens Prov. 22. Quò facit illud Psalmi 67. *increpa feras arundinis*, hoc est, bestias ignavas, ventres pigros, inter arundineta plumarum jacentes, excita, succute, exprobra, exagita, stimula, donec se moveant, & frugi fiant. Quò factò, restant *Ludi*, seu Honores, Pythij, Præceptoribus ac Magistris decernendi. In qua re Antoninus Imp. nobile paradigma grati erga Institutores animi proposuit, dum Magistrorum suorum imagines aureas domi habere, & eorum sepulchra floribus conspergere solebat.

K 2

IV. Py-

(b) Ignavia stratum. (c) Labor præceptoris & honos.